

Handläggare
Linda Folke
Telefon: 076-123 35 64**Till**
Utbildningsnämnden
2020-11-19

Påverkansplan: Stockholms stads EU- policyarbete inom området digitalisering

Remiss från kommunstyrelsen, KS dnr 2020/671

Förvaltningens förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Lena Holmdahl
UtbildningsdirektörNiclas Westin
Avdelningschef

Sammanfattning

Stadsledningskontoret har tagit fram ett förslag till en påverkansplan för stadens EU-policyarbete inom digitalisering, som kommunstyrelsen har skickat på remiss till utbildningsnämnden. Påverkansplanen ska vara ett ramverk för stadens hållning i frågan och ge en överblick över nyckelaktörer som Stockholms stad bör föra dialog med för ett framgångsrikt, långsiktigt arbete med den digitala omställningen.

Utbildningsförvaltningen ställer sig positiv till stadens påverkansplan. Förvaltningen har i sitt svar kompletterat med frågeställningar och medskick till påverkansplanen. Förvaltningen saknar bland annat resonemang om vad digitalisering har för påverkan på medarbetare och invånare i Stockholms stad. Digitalisering kräver inte bara digitala verktyg utan även förändringsledning, prioriteringar och stöd för digitaliseringen. Vidare saknar förvaltningen tydlighet kring hur en kommun ska hantera data för utförare av offentlig verksamhet. Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Bakgrund/Ärendet

Kommunstyrelsen har skickat ”Påverkansplan: Stockholms stads EU-policyarbete inom digitalisering” på remiss till utbildningsnämnden.

Området it och digitalisering blir en alltmer integrerad del av stadens verksamheter och ses ofta som en möjliggörare för förändring och effektivisering. Idag finns ett flertal dokument som är styrande inom IT-området inom Stockholms stad. Befintliga styrdokument ses över och planeras att ersättas med anledning av kommunfullmäktiges beslut i budgeten för 2020, om att kommunstyrelsen ska ta fram ett program för kvalitetsutveckling som inkluderar innovation samt it och digitalisering.

Inom ramen för EU-kommissionens prioriterade område ”Ett Europa rustat för den digitala tidsåldern” kommer EU de närmaste åren att presentera ett antal lagstiftande och icke-lagstiftande åtgärder som kommer att påverka Stockholms stads verksamhet, bland annat Digitaliseringsstrategin, Vitbok om AI samt Handlingsplan för digital utbildning.

Stockholms stads långsiktiga påverkansarbete inom detta område, skulle underlättas av ett tydligt ramverk som fastställer stadens hållning i frågan och som innehåller en överblick över nyckelaktörer med vilka Stockholms stad bör föra dialog för ett framgångsrikt, långsiktigt arbete med den digitala omställningen.

Stockholms stads förslag ”Påverkansplan: Stockholms stads EU-policyarbete inom digitalisering” har beretts av en arbetsgrupp i samarbete med juridiska avdelningen, stadsarkivet, miljöförvaltningen, stadsbyggnadskontoret, trafikkontoret, utbildningsförvaltningen, STOKAB och Stockholm Business Region.

Sammanfattning av stadens förslag till påverkansplan

Stockholms stad ser överlag positivt på kommissionens ambition inom prioriteringsområdet ”Ett Europa rustat för den digitala tidsåldern” och de initiativ som aviserats. Digitalisering kan ge ökad effektivitet och produktivitet och kan innebära såväl möjligheter som utmaningar.

Det är dock viktigt att betona att de målsättningar som sätts behöver vara realistiska sett utifrån genomförbarhet och tid. Stockholms stad bedömer att EU underskattat kostnaderna och tiden som behövs för det digitala omställningsarbetet. Utöver finansiella resurser saknar

stadens verksamheter tidsutrymme, personella resurser och kunskapen för att genomföra de föreslagna insatserna inom utsatt tidsram. Stockholms stads digitala omställning försvåras ytterligare om staden på grund av europeisk lagstiftning förhindras att nyttja marknadsledande tjänster från leverantörer i tredje land.

Stockholms stad betonar betydelsen och vikten av tillgången till en operatörsneutral passiv infrastruktur för att på så vis underlätta digitaliseringen av stadens olika verksamheter.

Stockholms stad betonar även vikten av att tydliggöra skillnader och kopplingar mellan befintlig lagstiftning och kommande lagförslag. Oklarheter kan försvåra offentliga sektorns digitala utveckling samt implementering av ny EU lagstiftning.

De föreslagna målsättningarna inom EU kommer att innebära ett omfattande omställningsarbete inom Stockholms stad, vilket kommer att kräva ökad intern samordning. Exempelvis finns stora utmaningar kring delning av data för analyser inom staden samt mellan Stockholms stad och externa aktörer.

Ärendets beredning

Avdelningen för utveckling och samordning har berett ärendet, i samverkan med grundskoleavdelningen och gymnasieavdelningen.

Ärendet kommer att behandlas av den fackliga samverkansgruppen den 10 november 2020. Ärendet kommer också att behandlas av utbildningsnämndens råd för funktionshinderfrågor vid sammanträdet den 11 november 2020.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Utbildningsförvaltningen ställer sig positiv till stadens position och synpunkter i påverkansplanen. Utbildningsnämndens verksamhet påverkas i hög grad av EU:s åtgärder och lagstiftning. Stadens positioner och synpunkter är därför relevanta för utbildningsnämndens verksamhet. Utbildningsförvaltningen kompletterar i detta svar även med frågeställningar och medskick till påverkansplanen. Förvaltningens synpunkter nedan är uppdelade efter rubrikerna för stadens position och synpunkter.

Stockholms stad stödjer EU:s ambition och ökade fokus på digitalisering

Utbildningsförvaltningen instämmer i stadens position och synpunkter. Förvaltningen vill liksom staden poängtera att

målsättningarna är högt ställda och att de i nuläget inte är realistiska att uppnå inom rimlig tid.

En digital omställning påverkar samhället och relationer människor emellan. Det är omställningen på grund av Coronapandemin ett exempel på. Utbildningsförvaltningen saknar resonemang om vad digitalisering har för påverkan på medarbetare och invånare i Stockholms stad. Digitalisering kräver inte bara digitala verktyg, utan även förändringsledning, prioriteringar och stöd för digitaliseringen.

Stockholms stad bedömer att EU underskattat kostnaderna och tiden som behövs för det digitala omställningsarbetet. Utbildningsförvaltningen är positiv till att staden så tydligt i påverkansplanen beskriver att utöver finansiella resurser saknas tidsutrymme, personella resurser och kunskapen för att genomföra de föreslagna insatserna. Förvaltningen vill understryka stadens position om att resurserna och kompetensen är kraftigt underskattade inom IT- och digitaliseringsområdet.

Utbildningsförvaltningen instämmer i stadens synpunkter om öppna data. Utbildningsförvaltningen vill tillägga att EU:s lagstiftning även kan komma att påverka hur data tillgängliggörs, vilket kan ge ökade omkostnader. Att tillhandahålla uppgifter till privat sektor kan innebära att utbildningsförvaltningen tillhandhåller uppgifter till fristående skolor eller aktörer inom civilsamhället. Hur detta ska hanteras i praktiken behöver utredas ytterligare.

Stockholms stad betonar vikten av tillgång till operatörsneutral passiv fiberinfrastruktur för digitaliseringen. Utbildningsförvaltningen instämmer i stadens position och synpunkter. Förvaltningen vill särskilt framhålla att det är svårt att förutspå framtida behov av infrastruktur och att det därför är viktigt med god tillgänglighet och tillgång.

Stockholms stad betonar vikten av att tydliggöra skillnader och kopplingar mellan befintlig lagstiftning och kommande lagförslag.

Utbildningsförvaltningen instämmer i stadens position och synpunkter. Förvaltningen är idag beroende av digitala tjänster på den globala marknaden. Exempel på hur europeisk rätt påverkar möjligheter att nyttja dessa tjänster visar EU-domstolens dom, det så kallade Schrems II-målet, där avtalet mellan EU-kommissionen och amerikanska handelskammaren (Privacy Shield) har ogiltig-

förklarats avseende överföring av personuppgifter till USA. Detta kan leda till att digitaliseringsarbetet försvåras.

Stockholms stad behöver öka den interna samordningen och den externa samverkan för en framgångsrik, hållbar digital omställning

Utbildningsförvaltningen instämmer i stadens position om att samverkan och samarbete krävs. Digital omställning kräver andra arbetssätt och annan organisering av verksamheten för att realiseras. Förvaltningen saknar resonemang om hur staden avser att arbeta med detta.

Samrådsspecifika positioner

Utbildningsförvaltningen instämmer i stadens position och synpunkter. Då intresseavvägning¹ inte kan nyttjas som laglig grund för behandling av personuppgifter av en offentlig myndighet blir konkurrensen snedvriden mellan utbildningsnämnden som skolhuvudman och fristående skolhuvudmän. Alla huvudmän verkar på samma marknad, men på olika villkor.

Övriga synpunkter

Utbildningsförvaltningen vill påpeka svårigheter för staden, som lokal aktör, att påverka på europeisk nivå. Det blir därför viktigt att analysera i vilka forum påverkansarbete ger effekt och att samtidigt bedriva påverkansarbete mot den nationella nivån.

Konsekvenser för jämställdhet och för barn och barns rättigheter

Då ärendet är ett svar på en remiss från kommunstyrelsen gör förvaltningen ingen egen analys av ärendets konsekvenser för jämställdhet eller för barn och barns rättigheter. Förvaltningen förutsätter att en sådan analys vid behov görs av kommunstyrelsen i den fortsatta hanteringen av ärendet.

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Med anledning av remisstiden föreslår förvaltningen att utbildningsnämnden justerar beslutet omedelbart.

¹ Den rättsliga grunden intresseavvägning innebär att en aktör i vissa fall får behandla personuppgifter utan den registrerades samtycke.

Bilaga

Tjänsteutlåtande ”Stockholms stads EU-policyarbete inom området digitalisering” med bilagan ”Påverkansplan: Stockholms stads EU-policyarbete inom området digitalisering”